EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.5.2015
COM(2015) 272 final

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Rumäniens nationella reformprogram 2015

med avgivande av rådets yttrande om Rumäniens konvergensprogram 2015

Rekommendation till

RÅDETS REKOMMENDATION

om Rumäniens nationella reformprogram 2015

med avgivande av rådets yttrande om Rumäniens konvergensprogram 2015

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken[1], särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigering av makroekonomiska obalanser[2], särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation[3],

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner[4],

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

(1) Den 26 mars 2010 antog Europeiska rådet kommissionens förslag till en ny strategi för tillväxt och sysselsättning, Europa 2020, som bygger på ökad samordning av den ekonomiska politiken. Strategin fokuserar på de nyckelområden där åtgärder behövs för att stärka förutsättningarna för hållbar tillväxt och konkurrenskraft i Europa.

(2) Den 13 juli 2010 antog rådet, på grundval av kommissionens förslag, en rekommendation om de allmänna riktlinjerna för medlemsstaternas och unionens ekonomiska politik (2010–2014) och den 21 oktober 2010 ett beslut om riktlinjer för medlemsstaternas sysselsättningspolitik. Tillsammans utgör dessa de integrerade riktlinjer som medlemsstaterna uppmanades att beakta i sin nationella ekonomiska politik och sysselsättningspolitik.

---

1 EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.
2 EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.
3 COM(2015) 272.
4 P8_TA(2015)0067, P8_TA(2015)0068, P8_TA(2015)0069.

(3) Den 8 juli 2014 antog rådet en rekommendation om Rumäniens nationella reformprogram för 2014 och avgav ett yttrande om Rumäniens uppdaterade konvergensprogram för 2014.

(4) Den 28 november 2014 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten[5], som inledde 2015 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Samma dag antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om varningsmekanismen[6], i vilken Rumänien angavs som en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.

(5) Den 18 december 2014 godkände Europeiska rådet prioriteringarna för att främja investeringar, skynda på strukturreformer och fortsätta med en ansvarsfull, tillväxtfrämjande konsolidering av de offentliga finanserna.

(6) Den 26 februari 2015 offentliggjorde kommissionen 2015 års landsrapport för Rumänien[7]. Den innehöll en bedömning av hur väl Rumänien hade lyckats med de landspecifika rekommendationer som antogs den 8 juli 2014. Landsrapporten innehöll också resultaten av den fördjupade granskningen i enlighet med artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Rumänien har makroekonomiska obalanser som kräver politiska åtgärder och övervakning. Under tre på varandra följande EU-IMF-program har externa och interna obalanser reducerats märkbart. Men risker kopplade till Rumäniens förhållandevis stora negativa finansiella utlandsnettoställning och svaga exportkapacitet på medellång sikt förtjänar uppmärksamhet. Externa och interna sårbarhetsfaktorer kvarstår i banksektorn.

(7) Den 30 april 2015 lade Rumänien fram sitt nationella reformprogram för 2015 och sitt konvergensprogram för 2015. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

(8) Den 22 oktober 2013 antog rådet beslut 2013/531/EU[8], i vilket det åtog sig att ge medelfristigt finansiellt stöd till Rumänien på upp till 2 miljarder euro fram till september 2015. Stödet är avhängigt av att ett omfattande ekonomiskt-politiskt program genomförs. Även om Rumänien under rådande marknadsförhållanden inte har för avsikt att begära utbetalning av någon delbetalning, förväntas det förebyggande stödet bidra till att konsolidera makroekonomisk, finanspolitisk och finansiell stabilitet och, genom att strukturreformer genomförs, stärka ekonomins motståndskraft och tillväxtpotential. Så snart Rumänien avslutat programmet kommer landet på nytt integreras fullt ut i den europeiska planeringsterminen.

(9) Rumänien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I konvergensprogrammet har Rumänien med hänvisning till planerade strukturreformer begärt en tillfällig avvikelse på 0,5 % av BNP från den fastställda anpassningskursen mot det medelfristiga målet. Eftersom programmet inte innehöll tillräckligt detaljerad information om de planerade strukturreformerna kan rådet inte bedöma hur rimliga de är. Rumänien begärde också att pensionsreformklausulen skulle tillämpas. Det åligger Eurostat att bekräfta att reformen uppfyller kraven. Baserat på kommissionens vårprognos 2015 torde det förväntade strukturella underskottet på 3,4 % av BNP inte säkerställa en tillräcklig säkerhetsmarginal men

5 COM(2014) 902.
6 COM(2014) 904.
7 SWD(2015) 42 final.
8 Rådets beslut 2013/531/EU av den 22 oktober 2013 om tillhandahållande av förebyggande medelfristigt ekonomiskt unionsstöd till Rumänien (EUT L 286, 29.10.2013, s.1).

hänsyn till fördragets referensvärde på 3 % av BNP. Därför anser rådet att Rumänien inte uppfyller kraven för den begärda tillfälliga avvikelsen under 2016.

(10) Enligt konvergensprogrammet för 2015 planerar regeringen att behålla det nominella underskottet på 1,5 % av BNP under 2015 och sänka det till 0,8 % av BNP under 2018. Regeringen planerar att uppfylla det medelfristiga målet om ett strukturellt underskott på 1,0 % av BNP från 2016 och framöver. Enligt konvergensprogrammet förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP att nå en topp på 40,1 % under 2015 och därefter successivt sjunka till 37,1 % under 2018. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna är påtagligt gynnsamt. Viktiga underskottshöjande åtgärder godkändes av regeringen den 25 mars och av senaten den 27 april[9] och har tagits med i beräkningen i kommissionens vårprognos 2015, men finns inte med i konvergensprogrammet, vilket uppförandekoden kräver. Åtgärder som behövs för att stödja de planerade underskottsmålen från 2016 och framåt har inte beskrivits tillräckligt. Enligt kommissionens vårprognos 2015 beräknas det strukturella saldot avvika med 0,3 % av BNP från det medelfristiga målet. Detta överstiger med knapp marginal den avvikelse på 0,25 % av BNP som medgavs i betalningsbalansprogrammet med som förbehåll att samfinansieringen av EU-finansierade projekt måste överensstämma med vad som fastställdes i budgeten. Avvikelsen lär bli betydande 2016 med 2,4 % av BNP, då en anpassning på 0,3 % av BNP kommer att krävas. Ytterligare åtgärder kommer därför att behövas under 2015 och 2016. Rådet anser, på grundval av sin bedömning av konvergensprogrammet och med beaktande av kommissionens vårprognos 2015, att det finns en risk för att Rumänien inte kommer att följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler.

(11) Rumäniens finanspolitiska ramverk är allmänt sett sunt men tillämpas inte effektivt. Befolkningsutvecklingen på medellång och lång sikt samt arbetsmarknadens låga utvecklingsnivå kan äventyra pensionssystemets hållbarhet på lång sikt. Den pensionsreform som lanserades 2010 har redan lett till vissa förbättringar, men lagen om samma pensionsålder för kvinnor och män från 2035 som regeringen föreslog i december 2013 har ännu inte antagits av parlamentets andra kammare.

(12) Den nyligen genomförda sänkningen av socialförsäkringsavgifterna för arbetsgivare har minskat skattekilen på arbete, men på ett planlöst sätt. Skattekilen för arbetstagare med lägre inkomster är fortfarande hög (40 %) jämfört med andra EU-länder. Skattefusk och skatteflykt är fortfarande en stor utmaning och fräter på skatteintäkterna. De första stegen har tagits mot vad som ska bli en pågående omorganisation av den rumänska skatteförvaltningen. Ett försöksprojekt inriktat på odeklarerat arbete, underdeklarerad lön och skattefusk genomfördes i två regioner 2014 och kommer att breddas under 2015. Miljöbeskattningen höjdes under 2014 till en nivå närmare EU-genomsnittet.

(13) Vissa förbättringar noterades visserligen under 2014, men sysselsättningsgrad och förvärvsfrekvens är fortsatt särskilt låga bland kvinnor, unga människor, äldre arbetstagare och romer. Den aktiva arbetsmarknadspolitiken har reformerats, men totalt sett ligger deltagande i och finansiering av aktiva arbetsmarknadsåtgärder på en fortsatt låg nivå, särskilt när det gäller yrkesutbildning, program inriktade på erkännande av tidigare utbildning, rörlighetsincitament samt åtgärder som fokuserar långtidsarbetslöshet. Rumänien har vidtagit åtgärder för att angripa ungdomsarbetslösheten, särskilt via ungdomsgarantin, men genomförandet har

[9] Skattesänkningar i förslaget till ny finanspolitisk lag.

försenats. Inga framsteg har gjorts när det gäller genomsynliga riktlinjer för minimilön. För att åstadkomma individanpassning av tjänsterna och konsekvent tillämpning för alla i målgrupperna skulle den offentliga arbetsförmedlingen behöva ökad kapacitet, framför allt mer personal, och ett integrerat handläggningssystem för åtgärder samfinansierade via de europeiska struktur- och investeringsfonderna.

(14) Rumänien står inför ett antal utmaningar på utbildningsområdet: andelen enbart grundskoleutbildade är långt större än EU-genomsnittet; tillgången på barnomsorg och förskola är begränsad, särskilt på landsbygden och för romer; deltagande i livslångt lärande ligger långt under EU-genomsnittet; högskoleutbildningens kvalitet och relevans för arbetsmarknaden är otillräcklig; andelen högskoleutbildade är näst lägst i EU. Rumänien har börjat angripa dessa utmaningar med varierande framgång på olika områden och än så länge liten synlig effekt. Avsevärda förseningar har drabbat antagandet av den nationella strategin för att minska andelen enbart grundskoleutbildade. Ett nationellt program för barnomsorg och förskoleundervisning utformades för perioden 2014–2019 och kommer att sjösättas för det nya skolåret 2015–2016. Den nationella strategin för livslångt lärande har blivit försenad. En strategi för högskoleutbildning har utarbetats och syftar till att höja högskoleutbildningens relevans genom att koppla den närmare till behoven på arbetsmarknaden och göra den lättillgängligare för mindre gynnade grupper. Åtgärder har genomförts som ska förbättra programmen för yrkesutbildning och lärlingsplatser.

(15) Hälso- och sjukvården i Rumänien utmärks av dåliga behandlingsresultat, dålig finansiell och geografisk tillgänglighet, låg finansieringsgrad och ineffektiv användning av resurser. Vården förlitar sig på behandling i sjukhus och systemet lider av ett stort och ineffektivt nätverk av sjukhus, svag och fragmenterad remittering av patienter samt liten anslagsandel till primärvården. Det omfattande bruket med svarta betalningar inom den offentliga hälso- och sjukvården inskränker vidare ytterligare systemets tillgänglighet, effektivitet och kvalitet. Olika genomförda åtgärder och vårdreformer har krympt finansieringsbehoven och förbättrat tjänsternas kvalitet och effektivitet. Den nationella vårdstrategin 2014–2020, som lägger ett strategiskt fundament för vårdreformer, antogs i december 2014 och kommer nu att genomföras. Hälsoministeriet och den nationella sjukförsäkringskassan överväger olika åtgärder för att förbättra finansieringssystemet för hälso- och sjukvården.

(16) Att minska fattigdom och socialt utanförskap är fortfarande en stor utmaning för Rumänien. Gruppen människor som riskerar fattigdom eller socialt utanförskap krymper visserligen, men låg fortfarande på 40 % 2013, vilket är långt över EU-genomsnittet. Verkan av sociala transfereringar (exklusive pensioner) på fattigdomen förefaller begränsad och särskilt låg på barns fattigdom. De sociala transfereringarna är inte tillräckligt väl kopplade till aktiveringsåtgärder. Genomförandet av 2011 års reform av socialbidragen släpar fortfarande efter. Antagandet av strategin för social integration och mot fattigdom med dess tillhörande handlingsplan har senarelagts. Begränsade framsteg har gjorts mot att införa det minimibistånd som skulle förenkla socialbidragsarbetet genom att kombinera tre befintliga sociala transfereringar. En lag om social ekonomi som skulle stärka bandet mellan sociala transfereringar och aktiveringsåtgärder antogs av regeringen 2013 men debatteras fortfarande av parlamentet. Få verksamma åtgärder vidtogs för att integrera den romska befolkningen. En reviderad strategi för integrering av romer antogs dock efter någon försening i januari 2015, men genomförandet ligger efter planen.

(17) [Rumäniens förvaltningskapacitet är låg, splittrad och kännetecknas av suddig ansvarsfördelning, vilket leder till att förvaltningen fungerar som en broms på ekonomins konkurrenskraft. De grundläggande orsakerna till de strukturella svagheterna har klargjorts och en strategi för att tackla utmaningarna i den offentliga förvaltningen samt prioritetssättning och samordning av politiken antogs i oktober 2014 tillsammans med en handlingsplan för genomförandet under perioden 2014–2020. Genomförandet har dock försenats kraftigt. Oegentligheter i offentliga upphandlingsförfaranden har lett till stora förseningar i genomförandet av EU-finansierade program. Detta inverkar negativt på företagen och håller tillbaka välbehövliga investeringar i infrastrukturen.]

(18) Några framsteg har gjorts för att höja rättsväsendets oberoende, kvalitet och effektivitet, bekämpa korruption på alla nivåer samt garantera ett effektivt verkställande av domstolsbeslut. Men verkställandet av domstolsbeslut är i många fall fortfarande svagt, och mer begränsade framsteg gjordes i kampen mot småskalig korruption. Dessa viktiga områden ska omfattas av samarbets- och kontrollmekanismen.

(19) Statsägda företag har låg produktivitet, bidrar till bristande likviditet i ekonomin, utgör i egenskap av ansvarsförbindelse en börda för regeringens allmänna budget samt svarar för 50 % av de samlade företagens skatteskulder. Ägarstyrning är en kritisk faktor, avgörande för hur väl statsägda företag lyckas. Nuvarande regler för hur företagen styrs varken hindrar politisk inblandning i den dagliga skötseln av företagen eller drar en tydlig gräns mellan myndigheterna som ägare och som företrädare för politiken. Särskilda regler för statsägda företag infördes inte systematiskt förrän regeringens nödförordning 109/2011 antogs. Vissa områden täcks inte in och i praktiken upprätthålls reglerna inte alltid. Inga framsteg har gjorts när det gäller reformen av styrningen av statsägda företag i energi- och transportsektorn.

(20) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen gjort en omfattande analys av Rumäniens ekonomiska politik och offentliggjort den i 2015 års landsrapport. Kommissionen har också bedömt konvergensprogrammet och det nationella reformprogrammet samt uppföljningen av de rekommendationer Rumänien fått under tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmens relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Rumänien utan även i vilken utsträckning EU:s regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på EU-nivå. Rekommendationerna inom ramen för den europeiska planeringsterminen återspeglas i rekommendationerna 1–4.

(21) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet, och dess yttrande[10] återspeglas särskilt i rekommendation 1.

(22) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet och konvergensprogrammet. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1–4.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Rumänien att vidta följande åtgärder under 2015 och 2016:

1. Vidta all nödvändiga åtgärder för att avsluta programmet för ekonomiskt stöd.

[10] Enligt artikel 9.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

2. Begränsa avvikelsen från det finanspolitiska medelfristiga budgetmålet 2015 till högst 0,25 % av BNP såsom angivet i 2013–2015 års betalningsbalansprogram och återgå till det medelfristiga målet 2016. Genomföra den omfattande strategin för efterlevnad av skattelagstiftningen, stärka kontrollsystemen för att tackla odeklarerat arbete samt gå vidare med identisk pensionsålder för kvinnor och män.

3. Stärka utbudet av arbetsmarknadsåtgärder, särskilt för oregistrerade unga människor och långtidsarbetslösa. Se till att den nationella arbetsförmedlingen har tillräckligt mycket personal. I samråd med arbetsmarknadens parter och i enlighet med nationell praxis ange tydliga riktlinjer för transparent fastställande av minimilönen. Införa minimibiståndet. Öka utbud och kvalitet på barnomsorgen och förskoleundervisningen, särskilt för romer. Anta den nationella strategin för att minska andelen enbart grundskoleutbildade. Arbeta vidare på den nationella vårdstrategin 2014–-2020 för att åtgärda bristande tillgänglighet, låga anslag och ineffektiv resursanvändning.

4. Anta lagen om reform av ägarstyrning för statsägda företag.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar
Ordförande